

УДК 338.24:334.012.64

JEL Classification: M13, M20, O10, L50

Мороз С.Г.,
завідувач,Полтавське відділення Харківського науково-дослідного
Інституту судових експертиз імені М. С. Бркаріуса

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Постановка проблеми. В значній мірі наявні недоліки та перешкоди розвитку сектору малого підприємництва України обумовлені прорахунками, недосконалістю, все ще недостатньо високою якістю регуляторної політики на різних рівнях управління. При цьому, однозначно не ведемо мову про превалюючий негативний вплив регуляторного регулювання та стверджуємо про не менш (а то й більш) суттєві негативні наслідки з боку об'єктивно наявних зовнішніх (недоліки макроекономічного характеру, ризику і загрози глобалізації, зовнішньої конкуренції, девіантна поведінка ринкових суб'єктів тощо) та внутрішніх (кваліфікація менеджменту, якість персоналу, обмеженість фінансів та інвестицій тощо) чинників.

Хоча, якщо в основу оцінювання закладати ефективність дій ключового суб'єкта регулювання розвитку малого бізнесу – владних структур, то в такому ключі саме регуляторна політика може трактуватися головною причиною існуючого стану справ, адже, як вже зазначалося, вона стосується не лише «фільтрування» неякісних, неефективних, непотрібних нормативно-правових актів, а й планування нових, стратегування всієї системи державної політики управління розвитком сектору малого бізнесу.

Відтак, виявлення недоліків, прорахунків у рамках регуляторної політики слугує важливою інформаційною основою для обґрунтування більш якісних рішень, орієнтованих на підвищення ефективності державної політики розвитку сектору малого підприємництва, реалізацію його потенціалу в системі соціально-економічного розвитку держави та її територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітленню результатів сучасного стану державної регуляторної України присвячені результати багаточисельних досліджень, проведених вітчизняними науковцями, серед яких – Т. Васильців, В. Малига, І. Ясіновська, проте питання дослідження даної політики у сфері розвитку малого підприємництва залишається недостатньо розкритим та потребує доопрацювання.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження регуляторної політики у сфері розвитку малого підприємництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. В цілому рівень якості регуляторної політики в Україні високий. Про це свідчать не лише внутрішні оцінки, але й зовнішні рейтинги визнаних міжнародних організацій. До прикладу, Україна посідає п'яту сходинку з-поміж 185 країн у рейтингу Світового банку, що досліджує взаємодію урядів різних країн світу з громадськістю в процесі формування регулювань, які впливають на бізнес-середовище. Загальний показник України складає 5,2 бала і відповідає рівню країн західної Європи.

Разом із тим, для нашої держави все ще характерні недоліки, усунення яких дозволить суттєво підвищити і рівень якості регуляторної політики, і забезпечити позитивний вплив цих процесів на стан

функціонування та ключові тенденції розвитку малого бізнесу країни. Такі висновки базуються на наступних положеннях аналізу.

По-перше, вітчизняна регуляторна політика не збалансована, відсутні єдині підходи на різних рівнях управління до її планування і реалізації. Так, за даними Аналітичного звіту Державної регуляторної служби України за 2018 р., істотно варіюється активність регіональних органів влади з планування регуляторних актів [1, с. 12; 3].

Якщо у Вінницькій області на 2018 р. таких було заплановано 40 од., в Черкаській області – 23, а м. Києві – 15 (сумарно на ці три регіони припадало 56,1% всіх планових регуляторних актів по державі), то у більшості областей таких документів планувалося протягом року підготувати від одного до шести.

Іншим недоліком планування можна вважати те, що кількість запланованих нормативно-правових актів та таких, що були підготовлені на кінець року, істотно різняться. Іншими словами, протягом року виникла потреба у підготовці значно більшої (на 71 од. або на 51,1%) кількості владних рішень, аніж планувалося. Таким чином, наявні певні недоліки у плановій роботі щодо підготовки нормативно-правових актів, а саме в частині обґрунтування переліку документів [2, с. 59].

Як наслідок, для регіонів України характерною стала ситуація, коли кількість проектів регуляторних актів, які на момент подання на погодження до Державної регуляторної служби України не були включені у відповідні плани, склала 16,5%, що є доволі високим значенням.

З іншої сторони, характерною є й ситуація, коли з боку Державної регуляторної служби України ініціюється та вимагається рішення відносно включення певного нормативно-правового акту на розгляд, але з боку регіональних органів влади така ініціатива не підтримується. В загальному у 2018 р. таких нормативно-правових актів було 8, що складає 5,6% від загальної кількості запланованих, у т. ч. два таких акти стосувалися рішень у Запорізькій області, по одному – у Дніпропетровській, Полтавській, Рівненській, Харківській, Херсонській та Черкаській областях.

По-друге, в рамках регуляторних процедур не забезпечується стовідсоткове погодження всіх регуляторних актів, наявні прояви відсутності оприлюднення частини нормативно-правового акту. Так, у 2018 р. загалом в державі було опрацьовано 205 регуляторних актів, з яких погоджено Державною регуляторною службою України 173. Відповідно, частка погоджених склала 84,4%, тоді як непогоджених – 15,6% [1, с. 29].

Але важливо звернути увагу на те, що в структурі непогоджених нормативно-правових актів частка тих, які залишилися без розгляду з причини не оприлюднення проекту нормативно-правового акту, становила 31,3%, що є високим значенням і може свідчити про проблеми й недоліки організації базисних процедур регуляторної політики в державі.

В регіональному розрізі найбільш проблемними у зазначеному аспекті виявилися Донецька (4 непогоджених нормативно-правових актів з 7), Полтавська (5 з 37), Харківська (5 з 5), Черкаська (3 з 19) області. Рівень непогодження при цьому склав: Львівська, Тернопільська та Чернівецька області – по 100%, Донецька область – 57,1%, Миколаївська та Рівненська області – по 50%.

По-третє, недостатність охоплення регуляторних актів функцією аналізу, недотриманість якісно-структурних характеристик аналізування нормативно-правових актів [1, с. 39; 3].

В регіональному розрізі ситуація з рівнем відповідності практик аналізу регуляторного впливу нормативно-правових актів чинним методичним рекомендаціям при прийнятті рішень дещо стабільніша, хоча наявні недоліки (наприклад, у Львівській, Тернопільській, Харківській та Чернівецькій областях НПА, що відповідали методиці, не було), а також наявні суттєві відхилення в низці областей, як-от Донецькій (частка НПА, що відповідали вимогам – 42,9%), Полтавській (86,5%), Черкаській (84,2%) областях [4].

Характерною є й ситуація з низькою активністю в плані аналізу регуляторних актів. Так, у 2018 р. у Волинській та Івано-Франківській областях жоден регуляторний акт не підлягав аналізу, а в Кіровоградській, Тернопільській, Хмельницькій та Чернівецькій областях таких було всього по одному. Очевидно, що такий стан справ не може відповідати дійсній потребі в реалізації функції аналізу в рамках регуляторної політики [5, с. 189]. До прикладу, чи не ключовий нормативно-правовий акт в сфері підтримки малого підприємництва – регіональна програма розвитку МСП – приймається в кожній області з регулярністю в один-два роки, відповідно як його положення, так і аспекти ефективності мали б систематично аналізуватися, не говорячи про аналіз регуляторного впливу численних менш стратегічних рішень влади, що мають відношення до розвитку малого підприємництва в Україні та її регіонах.

По-четверте, мають місце недоліки стратегічного характеру, зокрема в частині планування нормативно-правових актів, а саме їх таргетування на ключових проблемах, формування цільових орієнтирів, бачення альтернатив та сценаріїв розвитку ситуації, розрахунків витрат держави та суб'єктів господарювання. В цілому слід відмітити доволі високий рівень дотримання вітчизняними регуляторними органами вимог методики щодо здійснення аналізу регуляторного впливу нормативно-правових актів. Проте, наявні й недоліки, зокрема рівні дотримання окремих важливих положень методики становили:

- визначення проблеми, яка потребує державного регулювання, – 87,8% [6, с. 135];
- визначення цілей державного регулювання проблем, які передбачається розв'язати, – 90,2%;
- аналіз показників результативності регуляторного акту – 88,3%;
- оцінювання альтернативних способів вирішення проблеми, що потребує державного втручання, – 85,4%;
- розрахунок витрат суб'єктів господарювання на впровадження регулювання – 84,4%;
- розрахунок витрат держави на впровадження регулювання – 87,3%.

Наведена інформація є свідченням недостатньо повного і чіткого слідування інструкціям та вимогам відносно спочатку планування, а надалі – аналізу регуляторного впливу НПА.

В регіональному аспекті до областей з найнижчим рівнем проблемності виконання функції аналізу нормативно-правових актів можна віднести Вінницьку, Дніпропетровську, Київську, Черкаську, Луганську та Чернігівську області. Натомість, ситуація значно гірша у Донецькій (середній відсоток виконання вимог тут становив 59,5%) та Полтавській областях.

Відмітимо, що особливо важливими в контексті характеристики якісної компоненти вітчизняної регуляторної політики є дотримання органами виконавчої влади вимог офіційної методики в частині проведення М-тесту. Зазначимо, що М-Тест є складовою аналізу регуляторного впливу, яка стосується рішень влади безпосередньо відносно сектору малого підприємництва та яка забезпечує вимірювану (числову) інформацію, перетворює результати аналізу регуляторного впливу на доказовий документ, що дозволяє обрати найкраще із запропонованих альтернативних рішень. В основу М-Тесту закладено методику обчислення стандартних витрат малого підприємництва унаслідок впровадження тих чи інших регуляторних актів [8, с. 313].

Більше того, інструментарій М-тесту дозволяє приймати рішення в частині якнайширшого залучення громадськості до прийняття важливих управлінських рішень органами влади безпосередньо у сфері регулювання розвитку сектору малого підприємництва національної економіки [3, с. 102].

Доцільно звернути увагу на те, що значна частка регуляторних актів, які приймаються в нашій державі, стосуються сектору малого підприємництва і, відповідно, потребують проведення М-тесту. Так, у 2018 р. таких було 182 од., що становило 88,8% від загальної кількості [1, с. 57; 3]. З цієї кількості 162 акти (89,0%) було передано на М-тестування. Відтак, інструментом М-тесту було охоплено вельми вагому частку регуляторних актів, але не всі, що слід вважати певним недоліком цієї процедури регуляторної політики.

Більше того, в низці регіонів держави ситуація з активністю М-тестування в рамках регуляторної політики була нижчою. Це, до прикладу, Харківська (здійснено М-тест 40,0% від загальної чисельності НПА, що його потребували), Львівська (50,0%), Донецька (57,1%), Сумська (66,7%), Запорізька (71,4%), Одеська та Херсонська (80,0%) області.

Викликає сумніви й ситуація щодо відсутності потреби нормативно-правових актів в їх аналізі на М-тест. Це, наприклад, Волинська та Івано-Франківська області (де у 2018 р. була відсутня потреба в М-тестуванні жодного нормативно-правового акту), Кіровоградська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька та Чернівецька (де лише по одному нормативно-правовому акту потребували проведення М-тесту) області.

Таким чином, визначаємо п'ятим недоліком регуляторної політики щодо розвитку малого підприємництва України низьку активність із застосування і використання результатів М-тестування.

По-шосте, недоліком державної регуляторної політики залишається наявність практики непогодження проектів нормативно-правових актів з Державною регуляторною службою України. Так, у 2018 р. із загальної кількості прийнятих регуляторних актів не погодженим з ДРСУ був кожен четвертий (24,7%), що об'єктивно є надто високим значенням [1, с. 66; 3]. Хоча, відсоток таких непогоджень за 2017–2018 рр. скоротився – на 1,1 в. п. (у 2017 р. показник становив 25,8%).

Очевидно, що усунення цього недоліку в значній мірі сприятиме формуванню і реалізації більш якісної та виваженої державної регуляторної політики в нашій державі. Хоча, важливо звернути увагу й на те, що в більшості регіонах України рівень дисципліни в рамках цього аспекту регуляторної політики значно вищий, ніж в цілому по державі.

По-сьоме, нерівномірність розподілу якісної компоненти ресурсного забезпечення та потенціалу регуляторної політики. Звичайно, по-різному можна трактувати надмірні диференціації в кількості відстежень результативності дії регуляторних актів за регіонами України [7, с. 379]. Але, на нашу думку, ключова з них полягає в недостатності ресурсного, передусім – інтелектуально-кадрового забезпечення регуляторної політики регіональних та місцевих органів влади. Звідси – не лише кількість і якість НПА, але й безпосередня активність органів влади у цій сфері.

Підтвердженням зазначеного може слугувати інформація про результати аналізу здійснення регуляторними органами відстеження результативності дії регуляторних актів. До прикладу, у 2018 р. у Київській МДА було відстежень на результативність 41 НПА, у Херсонській ОДА – 23, у Черкаській та Полтавській ОДА – по 21 [1, с. 75; 3]. Сумарне значення цих чотирьох регіонів складає 106 нормативно-правових актів або 59,9%, тоді як на ще 21 регіон припадало 40,1% нормативно-правових

актів, які підлягали оцінці на предмет їх результативності. Більше того, у Львівській, Одеській, Рівненській, Хмельницькій областях жоден з нормативно-правових актів не перевірявся, а у Вінницькій, Дніпропетровській та Миколаївській областях таких було лише по одному.

У 2018 р. до 2017 р. чисельність нормативно-правових актів, які були піддані на предмет відстеження результативності дії, скоротилася на 1 од. або на 0,6%.

При цьому, наявні області, де доволі достатня кількість нормативно-правових актів мала б бути підданою аналізу, проте відповідна оцінка не здійснювалася. Це – Вінницька (6), Дніпропетровська (3), Житомирська (1), Львівська (3), Тернопільська (1). Кількість нормативно-правових актів, що підлягали базовому відстеженню, перевищувала чисельність проаналізованих у Київській (на 5) та Одеській (на 3) областях.

На жаль, низькою була й звітність про базове відстеження фактично наданих у 2018 р. нормативно-правових актів. Кількість звітів склала 47 од., що становило лише 26,6% від загальної кількості регуляторних актів, які були проаналізовані. Відповідні звіти не були представлені у більшості областей держави, але, з іншої сторони, таких було аж 17 у Київській МДА (щоправда, це лише 41,5% від кількості проаналізованих нормативно-правових актів), 12 – у Полтавській ОДА (57,1%), 6 – у Черкаській ОДА (28,6%).

Зауважимо, що в підсумку аналізу результативності дії регуляторних актів у 2018 р. визначено такими, що потребують скасування, 14 од. (14,9% від кількості регуляторних актів, які підлягали базовому відстеженню). Показники були значно вищими у таких областях, як Київська (42,9% від проаналізованих нормативно-правових актів), Сумська (37,5%) та Херсонська (13,0%) області – по 3 од. Ще по одному нормативно-правовому акту було визнано такими, що підлягають скасуванню, у Кіровоградській, Полтавській та Чернігівській областях; 2 – у Запорізькій області.

Звернімо увагу, що перші місця в рейтингу посіли найбільш стабільні за кількісними показниками та якісними характеристиками регіони України – Чернігівська (всі 4 перші рейтингові позиції), Луганська (2 перші рейтингові позиції) та Закарпатська (3 перші рейтингові позиції) області і м. Київ (2 перші та 2 другі рейтингові позиції).

Розташування регіонів держави на інших сходинках рейтингу – вельми нестабільне.

Так, на посередніх місцях рейтингу розташовані області, які за окремими компонентами все ж мали перші позиції. Це, до прикладу, Донецька (в підсумку 14 позиція та 1 місце за відповідністю регуляторної діяльності органів виконавчої влади планам з підготовки проектів регуляторних актів), Одеська та Миколаївська (11 позиції та 1 місце за відповідністю регуляторної діяльності), Сумська (8 позиція та 1 місце за відповідністю регуляторної діяльності), Кіровоградська (7 позиція та 1 місце за відповідністю регуляторної діяльності) області.

На 13 місці опинилася Житомирська область, яка обійняла перше місце в рейтингу за відповідністю проектів регуляторних актів органів виконавчої влади вимогам та принципам державної регуляторної політики; на 8 місці – Вінницька область, яка при цьому посідала 1 місце за дотриманням органами виконавчої влади вимог стосовно обов'язковості погодження регуляторних актів з Державною регуляторною службою України.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, викладена інформація є свідченням, по-перше, наявності низки регіонів-лідерів за якістю регуляторних процедур, а також наявності для більшості регіонів держави нестабільності відносно формування і реалізації комплексної, системної і збалансованої регуляторної політики у сфері розвитку малого підприємництва. На усунення цих та інших недоліків доцільно сфокусувати більш якісну та ефективну державну регуляторну політику в аналізованій сфері.

Бібліографічний список

1. Аналітичний звіт Державної регуляторної служби України за 2018 рік. Київ: ДРСУ, 2019. 188 с.
2. Васильців Т.Г. Обґрунтування стратегічних завдань державної політики розвитку малого підприємництва в малих містах України. *Економічний дискурс*. 2016. № 3. С. 58-65.
3. Волощук Н.Ю., Ракович С.С., Симочко С.Р. Державне регулювання у сфері активізації розвитку малого підприємництва. *Глобальні та національні проблеми економіки: електронне наукове фахове видання*. 2016. № 14. С. 100-105. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/21.pdf> (дата звернення: 10.02.2019).
4. Державна регуляторна служба України. URL: <http://www.drs.gov.ua> (дата звернення: 18.06.2018).
5. Колесніков О.А. Регуляторна політика: світовий досвід правового забезпечення. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого*. 2013. № 1(12). С. 185-196.
6. Малига В.А. Регуляторна політика як напрям вдосконалення правового регулювання господарських відносин. *Наше право*. 2011. № 1. Ч. 2. С. 131-137.
7. Рибчак В.І. Проблеми формування механізму державного регулювання малого бізнесу в Україні. *Університетські наукові записки*. 2006. № 3-4 (19-20). С. 379-382.

8. Ясіновська І.Ф. Державна регуляторна політика в сфері підприємництва та її вплив на діяльність суб'єктів господарювання. *Інноваційна економіка*. 2012. № 5 (31). С. 312-315.

References

1. Derzhavna rehuliatorna sluzhba Ukrainy (2019), *Analitichnyi zvit Derzhavnoi rehuliatornoї sluzhby Ukrainy za 2018 rik* [Analytical report of the State Regulatory Service of Ukraine for 2018], DRSU, Kyiv, Ukraine, 188 p.
2. Vasylytsiv, T.H. (2016), "Justification of the strategic objectives of the state policy of small business development in small cities of Ukraine", *Ekonomichniy diskurs: mizhnarodnyi naukovyi zhurnal*, no. 3, pp. 58-65.
3. Voloshchuk, N.Yu., Rakovych, S.S. and Symochko, S.R. (2016), "State regulation in the sphere of activation of small entrepreneurship", *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky: elektronne naukove fakhove vydannia*, no. 14, pp. 100-105, available at: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/21.pdf> (access date February 10, 2019).
4. *Derzhavna rehuliatorna sluzhba Ukrainy* [State Regulatory Service of Ukraine], available at: <http://www.drs.gov.ua> (access date June 18, 2018).
5. Kolesnikov, O.A. (2013), "Regulatory policy: world experience of legal provision", *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Yurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho*, no. 1(12), pp. 185-196.
6. Malyha, V.A. (2011), "Regulatory policy as a direction of improvement of legal regulation of economic relations", *Nashe pravo*, no. 1, Part 2, pp. 131-137.
7. Rybchak, V.I. (2006), "Problems of forming the mechanism of state regulation of small business in Ukraine", *Universytetski naukovi zapysky*, no. 3-4 (19-20), pp. 379-382.
8. Yasinovska, I.F. (2012), "State regulatory policy in the field of entrepreneurship and its impact on the activities of economic entities", *Innovatsiina ekonomika*, no. 5 (31), pp. 312-315.

Мороз С.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Мета. Дослідження регуляторної політики у сфері розвитку малого підприємництва.

Методика дослідження. У процесі дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи: статистичного аналізу – для дослідження підходів планування і реалізації регуляторної політики, визначення недотриманості якісно-структурних характеристик аналізування нормативно-правових актів у різних регіонах країни; емпіричного синтезу та узагальнення – для аналізу недоліків дотримання вітчизняними регуляторними органами вимог методики щодо здійснення аналізу регуляторного впливу нормативно-правових актів.

Результати. Визначено ключові недоліки регуляторної політики розвитку малого підприємництва в Україні: її незбалансованість, відсутність єдиних підходів на різних рівнях управління при плануванні та реалізації; незабезпеченість стовідсоткового погодження всіх регуляторних актів; незорієнтованість рішень на ключових проблемах, формуванні цільових орієнтирів, баченні альтернатив та сценаріїв розвитку ситуації; відсутність розрахунків витрат держави та суб'єктів господарювання унаслідок зміни регулюючих норм; низька активність зі застосування і використання результатів М-тестування; нерівномірність розподілу якісної компоненти ресурсного забезпечення та потенціалу регуляторної політики. Обґрунтовано доцільність проведення М-тесту регуляторних актів, які приймаються в державі, стосовно сектору малого підприємництва.

Наукова новизна. Вперше систематизовано підходи на різних рівнях управління до планування і реалізації регуляторної політики; встановлено наслідки невідповідності запланованих нормативно-правових актів до кількості таких, що були підготовлені на кінець року.

Практична значущість. Усунення виявлених недоліків вітчизняної регуляторної політики дозволить зменшити структурні дисбаланси і перекося функціонування та розвитку сектору малого підприємництва, а також покращити низку об'єктивних та суб'єктивних аспектів зовнішнього та внутрішнього інституційно-правового і організаційно-економічного характеру.

Ключові слова: регуляторна політика, державні регуляторні органи, нормативно-правовий акт, регіональний рівень, потенціал.

Moroz S.H. RESEARCH OF REGULATORY POLICY IN THE FIELD OF DEVELOPMENT OF SMALL ENTREPRENEURSHIP

Purpose. The aim of the article is investigation of regulatory policy in the field of small entrepreneurship development.

Methodology of research. General scientific and special methods are used in the course of the research: statistical analysis – to study the approaches to planning and implementation of regulatory policy, defining the non-compliance of qualitative and structural characteristics of the analysis of normative legal acts in different regions of the country; empirical synthesis and synthesis – to analyze the weaknesses of the compliance of domestic regulatory authorities with the requirements of the methodology for the analysis of the regulatory impact of normative and regulatory acts.

Findings. The key weaknesses of the regulatory policy of small business development in Ukraine are identified: its imbalance, lack of common approaches at different levels of management in planning and implementation; insufficiency of one hundred percent approval of all regulatory acts; the lack of orientation of solutions to key issues, the

formation of target benchmarks, the vision of alternatives and scenarios for the development of the situation; absence of calculations of expenses of the state and economic entities as a result of changing regulatory norms; low activity with application and use of the results of M-testing; the uneven distribution of a qualitative component of resource provision and the potential of regulatory policy. The expediency of conducting the M-test of regulatory acts, which are accepted in the state, concerning the small business sector is substantiated.

Originality. For the first time, approaches are being systematized at different levels of management to the planning and implementation of regulatory policy; the consequences of the inconsistency of planned regulatory acts with the number of those prepared at the end of the year are established.

Practical value. Removing the identified weaknesses in domestic regulatory policy will reduce structural imbalances and distortions in the functioning and development of the small business sector, as well as improve the range of objective and subjective aspects of external and internal institutional, legal and organizational and economic character.

Key words: regulatory policy, state regulatory bodies, normative and legal act, regional level, potential.

Мороз С.Г. ИССЛЕДОВАНИЕ РЕГУЛЯТОРНОЙ ПОЛИТИКИ В СФЕРЕ РАЗВИТИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Цель. Исследование регуляторной политики в сфере развития малого предпринимательства.

Методика исследования. В процессе исследования использовались общенаучные и специальные методы: статистического анализа – для исследования подходов планирования и реализации регуляторной политики, определения несоблюдения качественно-структурных характеристик анализа нормативно-правовых актов в разных регионах страны; эмпирического синтеза и обобщения – для анализа недостатков соблюдения отечественными регуляторными органами требований методики по осуществлению анализа регуляторного влияния нормативно-правовых актов.

Результаты. Определены ключевые недостатки регуляторной политики развития малого предпринимательства в Украине: ее несбалансированность, отсутствие единых подходов на разных уровнях управления при планировании и реализации; необеспеченность стопроцентного согласования всех регуляторных актов; незориентованность решений на ключевых проблемах, формировании целевых ориентиров, видении альтернатив и сценариев развития ситуации; отсутствие расчетов расходов государства и субъектов хозяйствования вследствие изменения регулирующих норм; низкая активность по применению и использованию результатов М-тестирования; неравномерность распределения качественной компоненты ресурсного обеспечения и потенциала регуляторной политики. Обосновано целесообразность проведения М-теста регуляторных актов, которые принимаются в государстве, касательно сектора малого предпринимательства.

Научная новизна. Впервые систематизированы подходы на разных уровнях управления к планированию и реализации регуляторной политики; установлены последствия несоответствия запланированных нормативно-правовых актов количеству таких, которые были подготовлены на конец года.

Практическая значимость. Устранение выявленных недостатков отечественной регуляторной политики позволит уменьшить структурные дисбалансы и перекосы функционирования и развития сектора малого предпринимательства, а также улучшить ряд объективных и субъективных аспектов внешнего и внутреннего институционально-правового и организационно-экономического характера.

Ключевые слова: регуляторная политика, государственные регуляторные органы, нормативно-правовой акт, региональный уровень, потенциал.